

[missing]

[missing]

Эльилльэ истачийаа

Көдөң тэн - ньидитэ бандьэ параваньэрэнг түдэ чундэн ньилдьилэк эннулгинь-мэдьуолнуни. Көдөң энмун чундэ мэ льэй, таатльэр лукундьии ньинэмдьийилпэ дитэ эннууйуол-моравньэни.

Көнмэгисчэ истачийаа

Көдэ йавнар тунг Декларацияға ньидэйуодьэ параваньэлэк эннууйуол-моравньэй. Танунғанэ эл тунгит.

- тэт омо, аруу, ньаачэн сурэ, тадаатэ эрэлыигийэ хуодэдэ банулги, тэт кэйп уури паайп нолул;

- тэт социальнэй паруол (происхождение) тадаатэ политическэй чундэ хуодэдэ банулги, тэт идьирэ тэтчиэ уури элньэмэньийэ нолул;

- тэт лэwэйнбурэбэ чамуолги уури йукуолги, мөрдэньилги уури элмөрдэньилги;

Йалмисчэ истачийаа

Көдэ йавнар эwйэ түдэ кэдэл эдьилэк тадаатэ түдэ чундэн ньилдьилэк эwрэрэнг эннууйуол-моравньэй. Эдьилдаға кинуол льэлк wэрwэлэк чалдьэлэ эл паруол-моравньэ.

Йэлэклэсчэ истачийаа

Кинуолльэлк хамуль уури хамриил дитэ эл льэйуол-моравньэ. Көдэлэ хамриил нгориил тадаатэ пофодэған ньиданнул анмолҕинь эwльэйуол-моравньэй.

Имдалдьисчэ истачийаа

Кинуолльэлк эл льитэгуол-моравньэ, кинуолльэлк кинҕатэн эл туриэйуол-моравньэ.

Маалайлисчэ истачийаа

Көдэ йавнар - эйк хадаанэнг льиэнульэлк уури эннульэлк - мэр оҕонийуол-моравньэй сокуонлэк.

Пускийисчэ истачийаа

Көдэ йавнар сокуон киэйиэ ньидитэ банги тадаатэ дискриминацияҕат чоннулға ньидитэ бандьэ параваньэни.

Маалайлэклэсчэ истачийаа

Конституциялэк уури сокуонлэк тадийуодьэ параваньэдағанэ чавнаангудаға, қодэ йавнар суут чамбалэк түдэ параваньэдағанэ мэ чоннууйуол-моравньэй.

Wальфарумкуруосчэ истачийаа

Кинуолльэлк сукинъ эл хаайиллайуол-моравньэ, вэрwэлэк эл мооййуол уури тудэ лукулѳат эл маарчийуол-моравньэ.

Кунильисчэ истачийаа

Көдэ йавнар тудэѳанэ угулуowунай анньэрилѳа сэwрэнгудаѳанэ, тангунѳанэ независимэй суут амутнэнг ичуонулдаѳа тадийуол-морав параваньэй.

Куниль маарха бурисчэ истачийаа

Сокуоннэй эвиэличэ суут тэт ньалльэ wiэйуолѳанэ эл оорэдаѳа гитнью, тэт ньаллэндэ көдэ дитэ эл ичуойуо-моравньэйэк. Тадаатэ льиэ ньалльэ wiэльэлѳанэнг тэтханэ чоннуйуол-морав суут мэ лъэй.

Сокуон wайи ньалльэ wiэл дитэлыуо эл ичуомэрукундаѳа эйуулѳанэ, тэтханэ кинуолльэлк суутнинъ эл тадийуол-моравньэ. Тэт ньалльэ wiэйуол йэдэйдаѳанэнг, танг ньаллэѳа эйууйуол-морав миэрэѳат пурэнбандэ миэрэѳэ эл эйууйуол-моравньэйэк.

Куниль кии-бурисчэ истачийаа

Көдэ кэдэл-нимэдаѳанэ кинуолльэлк эл антасуол-моравньэ, көдэ кэдэл-эдьилдаѳа кинуолльэлк эл сэwnуйуол-моравньэ, көдэ чиэстэѳанэ тадаатэ репутациядаѳанэ кинуолльэлк эл лөтильэсуол-моравньэ.

Куниль йалмисчэ истачийаа

Тудэ лэwэйнбурэбэѳа көдэнг хадаадэнг эwриэнуйуол-моравньэй, хадаадэнг эннуйуол-моравньэй.

Тудэ лэwэйнбурэбэѳат wiэдэ кэwэйл-буньдэ көдэнг мэ кэwэйтэй, тудэ лэwэйнбурэбиэнь пэнгэйл-буньдэ мэ пэнгэйтэй.

Куниль йэлэклэсчэ истачийаа

Чиин тангудулѳа эйуурэ, көдэнг wiэн лэwэйнбурэбэѳа эннуйуол-морав йавулэ wанчийуол-морав параваньэй.

Тунг параваа маархуонъ ООН цельпэдаѳа тадаатэ принциппэдаѳа элкодиньбандэрукунэ wiэльэлдэ чиингинъ эл панаат.

Куниль имдалдисчэ истачийаа

Көдэ йавнар мэ хади суктуул (государство) гражданинги нолуол-морав параваньэй.

Кинѳатэнг гражданствэдаѳанэ wэрwэлэк эл тинѳарэйнунгу уури эл wiэдэгурчиисиэнунгу.

Куниль маалийисчэ истачийаа

Кэйпэпул тадаатэ пайпэпул-титтэ ньаачэн сурэѳат, омоѳат уури эрэлыигийэѳат эл моойуочуон-ньяѳагурчиирэнг, маархан нимэндьии нголаайуол-морав параваньэнги.

Ньяѳагурчиил-буньил маалаѳарут лэдаѳа маархуонъ, кэйпэ пайпэньэнг ньимэннунга.

Маархан нимэндьии нголаайэрукунпэлэ суктуул мэр оҕонийуол-моравньэй.

Куниль пускийисчэ истачийаа

Көдэ йавнар эвйэ түдэ кэдэлльэ годьэ тэтчиэньэйуол нэмэнэйуол-морав паравааньэй.

Кодэҕа кэдэлльэ годьэрукунэ кинуолльэлк вэрвэлэк эл тинҕарээйуол моравньэ.

Куниль маалайлэкэсчэ истачийаа

Көдэ йавнар эвйэ түдэ кэдэл-чундэньи, суобасньэй тадаатэ эрэлыигийэньэй. Көдэ түдэ эрэлыигийэҕанэ тадаатэ варул чундэҕанэ (убеждение) виэлльэ нголаасулги, тангун суодэдэ тангньэпулҕанэ виэн чии чундэҕа сэврэл-буньилги эл маалуйуол-моравньэ.

Куниль вальҕарумкуруосчэ истачийаа

Көдэ варул чундэги (убеждение) нэмэлэдэн эл лалвийуол-моравньэ, көдэ тангунҕанэ хобо кисэйуол-морав паравааньэй. Кинҕатэн эл ингичуон информацияпэлэ тадаатэ идеяпэлэ вангчирэн нуурэлэк, тангунпэҕанэ суктуул границапэдаҕат эл игууйичуон чиигинь мөрдыйуол-моравги эл маалуу.

Кингунильисчэ истачийаа

Көдэ йавнар эл лайнулньэй солҕадылпэлэ виэйуол уури таатбандьэ солҕадылпэҕа эврэйуол-морав паравааньэй.

Мэ хади гурууппэҕа уури организацияҕа кодэлэ вэрвэлэк эл сэвриэнунгу.

Кингуниль маарха-бурисчэ истачийаа

Көдэ йавнар түдэ мэдьюолуол лэвэйнбурэбэ эдылдаҕанэ-йавулдаҕанэ ваҕарэчилҕа "түдэ чалдьэҕанэ мэ паруол-моравньэй".

Көдэҕа йавнайдаҕа түдэ мэдьюолуол лэвэйнбурэбэ суктуулгин сулууспэдаҕа чаҕадыэйуол-морав паравааги виэн чиинльэҕат эл охойчэнь.

Йавнай омо чундэги паравиэчэл дьии (правительство) чаҕадыэлпэгин пара нголуол-моравньэй. Лэмльэпулги нэмэлэдэн эл хорпиилньэй выборпэҕа элхобо бандьэ куоластаал чамбэлэк нууйуолнунги.

Кингуниль кии-бурисчэ истачийаа

Көдэ йавнар социальнэй чамбалэ мэдьюол-морав паравааньэй. Тадаатэ личность дитэ варумулгинь, көдэ йавнар экономическэй, социальнэй тадаатэ культурнэй уобаласпэҕэ толиэйуол-моравньэй.

Кингуниль кии-бурисчэ истачийаа

Көдэ йавнар түдэ чаҕадыэл-буньил чаҕадыэлҕа чаҕадыэйуол-морав паравааньэй. Танг чаҕадыэлги амучэ усулубуйаҕа ууйуол-моравньэй тадаатэ кодэҕа эл чаҕадыэчуон поньаатэйэн монул чундэ анмолҕинь эвльэйуол-моравньэй.

Көдэ йавнар түдэ чаҕадыэрэн виэйуолньэн көдиньбандьэ поҕодэлэ-нэмэлэ мэдьюол-морав паравааньэй.

Көдэ түдэ шиэйуол вальэдафат эл охойчэндьэрукунэн мэдьюол-моравньэй. Танньэги түдэ кэдэл тадаатэ нимэндьийгин наадиимэрукунпэдафа мэ пэлуол-моравньэй.

Көдэ йавнар түдэ интэриэспэ чонгулгинь профсоюзлэ шиэрэн, тадаа чилиэн голуол-морав паравааньэй.

Кингуниль йэлэклэсчэ истачийаа

Көдэ йавнар уттэгэврэн-чайлэньи тадаатэ элчафадьэлньэй элэмвиэйэ пэриэмэньи. Тадаатэ льиэ чафадьяанубэ чайлэгин чичиркэги мэ моннэруол-моравньэй, тан уоппускаги мэ вальэньэй.

Кингуниль имдалдысчэ истачийаа

Көдэ йавнар түдэ кэдэлбанэ тадаатэ түдэ нимэндьийбанэ амутнэн эндиийуол-моравлэк, көдиньбандьэ тэтчиэньэйуол-моравньэй.

Уоньийиэ голнурэн тадаатэ ингийидуо голнурэн осуобэй чамбэлэ мэннунгумлэ. Уонгодьэрукунпэ йавнар ньидитэ бандьэ социальнэй чонгулфа льиэнунги.

Кингуниль маалийисчэ истачийаа

Көдэ йавнар нимэлэфа ураайуол-моравньэй. Начальнэй тадаатэ уопсай искуолафа ураал эл вальэньэ. Начальнэй искуолафа көдэ йавнар ураайуол-моравньэй, тан техническэй тадаатэ профессиональнай ураанубэпэ ураалфа эл энгэнэн икльайуол-моравньэнги.

Ураал-кодэ личность дитэ варумулдафа чамбиинунум. Тадаатэ-омопэ ньичунгдэбан эннулпэдафа, ньивальбийил нголаалгудафа чамбиинунум.

Чиипэги титтэ уорпэбанэ хади ураанубэфа сэврэйуол-моравлэ титтэйлэк курильиинунга.

Кингуниль пускийисчэ истачийаа

Көдэ йавнар искусство шиэйуолдабанэ амутнэн йуонурэн-мөрнурэн, научнай прогресс йэдэйлдафа "чалдьэлэ парнурэн", тадаатэ танньэн йавнай амудьэдабанэ түдэ эдылфа мөрнурэн, эннуйуол-морав паравааньэй.

Научнэй, литературнэй тадаатэ художественнэй чафадьэлпэфа автор годьэ көдэ, тан түдэ шиэйуолфа көдиньбандьэ пофодэлэ-нэмэлэ мэдьюол-морав паравааньэй.

Кингуниль маалайлэклэсчэ истачийаа

Көдэ йавнар түдэ параваапэбанэ чоннутэй-офониитэй социальнэй тадаатэ международнэй пэрээдэкньэй эдылфа эннуйуол-морав паравааньэй.

Кингуниль вальфарумкуруосчэ истачийаа

Көдэ йавнар түдэ общество киэйиэ мэ нэмэн мэр эбээфинэсньэй.

Мэ хади көдэ уури чиипэ параваапэдабанэ охойчэс нундьэ параваа кинбанэн эвльэ.

Көдэ ванчиримэ параваапэги ООН цельпэдафат тадаатэ принциппэдафат сайдэн эл пануол-моравньэ.

[missing]

[missing]